

РЕКОМЕНДАЦІЇ

щодо оцінювання результатів навчання учнів 10–12 класів закладів загальної середньої освіти, які забезпечують здобуття профільної середньої освіти за академічним спрямуванням відповідно до Порядку реалізації експериментального проекту щодо запровадження в закладах загальної середньої освіти освітніх програм, розроблених на основі типової освітньої програми для 10–12 класів закладів загальної середньої освіти, які забезпечують здобуття профільної середньої освіти за академічним спрямуванням, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 серпня 2025 року № 1058

I. Загальні засади оцінювання результатів навчання

Оцінювання результатів навчання учнів 10–12 класів закладів загальної середньої освіти, які забезпечують здобуття профільної середньої освіти за академічним спрямуванням (далі – академічні ліцеї), здійснюють відповідно до Системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 04 травня 2026 року № 722, та Типової освітньої програми для 10–12 класів закладів загальної середньої освіти, які забезпечують здобуття профільної середньої освіти за академічним спрямуванням, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 26 травня 2025 року № 765 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 19 грудня 2025 року № 1674) (далі – Типова освітня програма), згідно з якими вчитель має право на академічну свободу в плануванні оцінювання, виборі методів та інструментів оцінювання з урахуванням специфіки навчального предмета / інтегрованого курсу, обраного профілю навчання та кластера (мовно-літературного, соціально-гуманітарного, STEM) задля отримання інформації про навчальний поступ кожного здобувача освіти.

Об'єктом оцінювання є досягнення здобувачами освіти результатів навчання, визначених Державним стандартом профільної середньої освіти, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 25 липня 2024 року № 851, із змінами, внесеними згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 06 серпня 2026 року № 1000 (далі – Державний стандарт), що впорядковані й уточнені на рівні модельної навчальної / навчальної програми (далі – програма) як очікувані результати навчання, яких здобувачі освіти мають досягти під час опанування відповідних тем, розділів, модулів або інших структурних одиниць програми основного або поглибленого рівня. Очікувані результати навчання, передбачені програмою на відповідний період (семестр / рік навчання), є основою для планування освітнього процесу й оцінювання в академічному ліцеї, зокрема під час визначення семестрової(-их) і річної оцінок.

Оцінювання результатів навчання ґрунтується на компетентнісному підході, оскільки вимоги до обов'язкових результатів навчання в Державному стандарті визначено на його засадах. Компетентнісний підхід реалізується через

оцінювання результатів навчання, у яких виявляється здатність здобувача освіти застосовувати знання, уміння, способи мислення, демонструвати ставлення та цінності у відповідній діяльності, зокрема під час реалізації індивідуальної освітньої траєкторії в межах обраного профілю навчання.

Оцінка є результатом оцінювання, що відображає рівень досягнення здобувачем освіти очікуваних результатів навчання, визначених відповідною програмою. Виставляючи оцінку, учитель має співвідносити її з відповідним результатом / відповідними результатами навчання здобувача освіти.

Накопичення та фіксування в класному журналі оцінок за кожною групою результатів, зазначення індексів груп результатів біля поточних оцінок, створення окремих стовпців за групами результатів або дублювання однієї оцінки в кількох стовпцях не є обов'язковими. Якщо електронний класний журнал або освітня інформаційна система дає змогу співвідносити оцінки з окремими результатами навчання чи групами результатів, учитель може використовувати цей функціонал для систематизації й аналізу інформації про навчальний поступ здобувачів освіти та підготовки зворотного зв'язку.

Дихотомічну шкалу («зараховано» / «незараховано») застосовують за рішенням педагогічної ради для оцінювання окремих навчальних предметів / інтегрованих курсів, курсів за вибором, інших освітніх компонентів.

II. Планування оцінювання

Планування оцінювання є складником планування освітнього процесу. Воно має бути орієнтоване на отримання достатньої інформації про процес і результати навчання здобувачів освіти, передбачені програмою на відповідний період, у характерних для навчального предмета / інтегрованого курсу видах діяльності з урахуванням обраного профілю навчання.

На початку навчального року / семестру / вивчення теми тощо вчитель самостійно визначає кількість і частотність застосування різних видів оцінювання (формульовального, поточного, підсумкового), доцільні методи та інструменти. Це може бути відображено в навчальній програмі, календарно-тематичному плануванні чи зафіксовано в інший спосіб, зручний для вчителя. Встановлення універсальних стандартів оформлення календарно-тематичного планування в межах академічного ліцею, міста, району чи області не передбачено законодавством.

На початку навчального року, а також на початку профільного циклу (11 клас) чи в разі зміни здобувачем освіти профілю навчання, доцільно передбачити проведення вхідної діагностувальної роботи для визначення рівня досягнення результатів навчання попереднього періоду, необхідних для подальшого навчання, виявлення освітніх втрат і навчальних потреб здобувачів освіти. Вхідна діагностувальна робота є інструментом формульовального оцінювання. Її результати не враховують під час поточного чи підсумкового оцінювання, а використовують для уточнення змісту й послідовності навчання, планування повторення, диференціації завдань та визначення необхідної підтримки здобувачів освіти, зокрема під час усвідомленого вибору чи зміни

профілю навчання. За потреби вчитель може проводити діагностувальні роботи на початку другого семестру, теми, розділу, модуля програми тощо.

Під час підготовки до уроку вчитель визначає результат / результати навчання, над досягненням якого / яких працюватимуть здобувачі освіти; діяльність і завдання, у яких ці результати формуватимуться й виявлятимуться; критерії оцінювання такого завдання / таких завдань; спосіб надання зворотного зв'язку та, за потреби, спосіб фіксування отриманої інформації.

III. Методи, інструменти, критерії оцінювання та інформування про підсумки оцінювання

Методи й інструменти оцінювання вчитель обирає самостійно з урахуванням очікуваних результатів навчання, специфіки навчального предмета / інтегрованого курсу, рівня його вивчення (основного або поглибленого) та освітніх потреб здобувачів освіти. Для отримання інформації про досягнення результатів навчання можна використовувати педагогічне спостереження, усні й письмові відповіді, тести, практичні та лабораторні роботи, роботу з текстами, даними й джерелами, розв'язання задач і навчальних проблем, дослідження, проєкти, створення й презентації продуктів, індивідуальні консультації, групові заняття, проєктну діяльність, комплексні завдання та інші доцільні способи.

Об'єктом оцінювання є не факт виконання навчальної діяльності (проєкту, дослідження, усної відповіді чи письмової роботи), а продемонстрований здобувачем освіти рівень досягнення відповідних результатів навчання. Інструмент оцінювання добирають відповідно до результату, який потрібно виявити та оцінити. Компетентнісно орієнтовані завдання мають давати змогу виявляти не лише вміння відтворювати інформацію, а й уміння її розуміти, застосовувати, аналізувати, порівнювати, інтерпретувати, а також уміння обґрунтовувати думку, розв'язувати проблеми, проводити дослідження, приймати рішення, взаємодіяти або створювати продукт. Для реалізації компетентнісного підходу використовують практико-орієнтовані завдання, що передбачають застосування знань і вмінь у навчальних і практичних ситуаціях, зокрема наближених до майбутньої професійної діяльності здобувачів освіти в межах обраного профілю. Водночас короткі завдання, тест, усна відповідь, практична дія, дослід чи задача можуть також бути доречними, якщо дають змогу отримати необхідну інформацію про досягнення результату навчання.

Для профілів, що передбачають поглиблене вивчення навчальних предметів / інтегрованих курсів, інструменти оцінювання добирають з урахуванням вимог до глибини й самостійності опрацювання змісту, визначених модельними навчальними програмами поглибленого рівня.

Відповідно до пункту 3 статті 41 Закону України «Про освіту» критерії, правила й процедури оцінювання результатів навчання здобувачів освіти в закладі освіти підлягають оприлюдненню. Загальні критерії оцінювання, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 04 травня 2026 року № 722, є основою для розроблення критеріїв у академічному ліцеї. За потреби академічний ліцей може розробляти критерії оцінювання за освітніми галузями

(навчальними предметами / інтегрованими курсами) з урахуванням рівня їх вивчення (основного чи поглибленого), а також здійснювати оцінювання результатів навчання за групами задля відстеження досягнення результатів навчання, визначених Державним стандартом.

Учитель для конкретного інструменту оцінювання / виду роботи повідомляє здобувачам освіти критерії, за якими здійснюватиметься оцінювання.

Ставлення та цінності враховують під час оцінювання лише тоді, коли вони виявляються через передбачені Державним стандартом і програмою результати навчання. Поведінка, дисциплінованість, темп роботи та інші особистісні характеристики не є підставою для визначення оцінки.

Оцінка є конфіденційною інформацією, доступною вчителям, які здійснюють відповідне оцінювання, здобувачеві освіти та його батькам або іншим законним представникам. Інформування здобувача освіти та його батьків або інших законних представників про результати навчання здійснюють під час індивідуального спілкування, за допомогою паперових або електронних засобів комунікації, інформаційно-комунікаційних технологій та Свідоцтва досягнень.

На прохання здобувача освіти або його батьків чи інших законних представників учитель пояснює, які результати навчання було оцінено, які критерії було застосовано та на якій інформації ґрунтується оцінка. Оскарження результатів оцінювання здійснюють у порядку, визначеному законодавством і відповідними документами академічного ліцею.

Інформацію, отриману під час оцінювання, використовують не лише для виставлення оцінки, а передусім для прийняття педагогічних рішень: коригування змісту й темпу навчання, визначення необхідної підтримки, повторного опрацювання, планування наступних навчальних кроків, підтримки здобувача освіти в усвідомленому виборі чи коригуванні індивідуальної освітньої траєкторії та інформування здобувачів освіти і батьків або інших законних представників. Персоніфіковані результати не використовують для публічного рейтингування здобувачів освіти або порівняння вчителів за середніми оцінками їхніх учнів.

IV. Оцінювання в процесі навчання

У процесі навчання застосовують формувальне й поточне оцінювання. Визначальними для вибору виду оцінювання є його мета й спосіб використання отриманої інформації, а не назва роботи чи завдання. Якщо інформацію використовують насамперед для зворотного зв'язку, виявлення навчальних потреб і коригування освітнього процесу, оцінювання є формувальним. Якщо визначають і фіксують рівень досягнення результатів навчання на певному етапі для подальшого використання під час підсумкового (тематичного та/або семестрового) оцінювання, – поточним.

Під час формувального оцінювання доцільно враховувати не лише продемонстрований результат, а й дії, рішення та навчальні стратегії здобувача освіти. Інформацію про труднощі, залученість і докладені зусилля використовують для зворотного зв'язку, визначення подальших навчальних

кроків і педагогічної підтримки. Зворотний зв'язок має допомагати здобувачеві освіти зрозуміти, якого результату досягнуто, що потребує вдосконалення і яким має бути наступний навчальний крок. Індивідуальні консультації підлягають винятково формувальному оцінюванню.

У межах формувального оцінювання доцільно залучати здобувачів освіти до самооцінювання і взаємооцінювання за зрозумілими критеріями. Це допомагає здобувачам освіти визначати досягнення й труднощі та планувати подальше навчання.

Оцінки, виставлені під час формувального оцінювання, не враховують у рамках підсумкового оцінювання. Водночас інформацію про досягнення результатів навчання, отриману під час формувального оцінювання, учитель використовує, формуючи професійний висновок про навчальний поступ здобувача освіти. Формувальне оцінювання доцільно організовувати так, щоб здобувач освіти мав змогу покращити результат, зокрема доопрацювати завдання, повторно продемонструвати окреме вміння або виконати інше рівноцінне завдання.

Учитель фіксує результати формувального оцінювання у зручний для себе спосіб, за потреби використовуючи робочі нотатки, контрольні переліки, матриці або щоденники спостережень, які є внутрішнім інструментом і не потребують оформлення як окрема звітність. Фіксування результатів формувального оцінювання в класному журналі не є обов'язковою вимогою. Однак за потреби педагог може зробити відповідний запис «Формувальна» в стовпці з датою.

Поточне оцінювання здійснюють для встановлення і фіксування проміжного рівня досягнення здобувачами освіти очікуваних результатів навчання в межах структурної одиниці програми (модуля, теми, розділу). Частотність поточного оцінювання вчитель визначає самостійно з урахуванням змісту програми, кількості навчальних годин, специфіки результатів навчання, які оцінюють, та рівня вивчення навчального предмета / інтегрованого курсу (основного чи поглибленого).

Поточні оцінки не потрібно виставляти на кожному уроці або за кожне виконане навчальне завдання.

Формувальне оцінювання спрямоване на забезпечення зворотного зв'язку, виявлення навчальних потреб учнів та коригування освітнього процесу. Для його здійснення може використовуватися вербальна, рівнева або бальна шкала — за вибором учителя. Результати формувального оцінювання не обов'язково фіксуються в журналі та не враховуються під час виставлення підсумкової оцінки.

Поточне оцінювання спрямоване на встановлення та фіксування рівня досягнення учнями результатів навчання на певному етапі. Для поточного оцінювання використовується 12-бальна* шкала. Результати поточного оцінювання обов'язково фіксуються в журналі та враховуються під час виставлення підсумкової оцінки.

** У разі запровадження академічним ліцеєм власної шкали оцінювання результатів навчання здобувачів освіти ним мають бути визначені правила переведення до системи оцінювання, визначеної законодавством.*

V. Підсумкове оцінювання та Державна підсумкова атестація

Підсумкове оцінювання (тематичне, семестрове, річне) здійснюють шляхом зіставлення досягнутих результатів навчання з очікуваними.

Підсумкове оцінювання (тематичне) здійснюють в один із способів або в їх поєднанні:

шляхом узагальнення поточних оцінок, отриманих протягом періоду навчання, що охоплює відповідну тему / розділ / модуль тощо;

шляхом проведення підсумкової тематичної роботи, яка б охоплювала ключові очікувані результати навчання, визначені програмою у відповідній темі/розділі /модулі тощо.

Підсумкову тематичну оцінку визначають або як середнє арифметичне всіх поточних балів, отриманих здобувачем освіти протягом теми, або на підставі інших підходів, що мають бути відображені в критеріях, правилах і процедурах оцінювання академічного ліцею.

Підсумкове оцінювання (семестрове) здійснюють шляхом узагальнення (в один із способів):

тематичних оцінок (у разі їх відсутності – поточних оцінок), отриманих протягом семестру;

тематичних оцінок (у разі їх відсутності – поточних оцінок), здобутих протягом семестру, і оцінки за семестрову підсумкову роботу.

Підсумкову семестрову оцінку визначають або як середнє арифметичне всіх балів за підсумками тематичного оцінювання, отриманих здобувачем освіти протягом семестру (поточних, якщо тематичні відсутні), або на підставі інших підходів, що мають бути відображені в критеріях, правилах і процедурах оцінювання академічного ліцею.

Результати формувального оцінювання під час тематичного та семестрового оцінювання не враховують. Проведення окремої підсумкової роботи після кожної теми, розділу чи модуля програми не є обов'язковим.

Підсумкова робота має охоплювати результати навчання, передбачені програмою на відповідний період, які належать до однієї або різних груп у Державному стандарті. Така робота має давати змогу отримати інформацію про досягнення здобувачами освіти результатів навчання у характерних для навчального предмета / інтегрованого курсу видах діяльності, зокрема з урахуванням рівня його вивчення (основного чи поглибленого).

Підсумкові роботи доцільно планувати з урахуванням результатів навчання, які необхідно оцінити, наявної інформації про їх досягнення, навчального часу та загального навчального навантаження здобувачів освіти.

Не рекомендується визначати семестрову оцінку лише за результатом однієї підсумкової роботи, якщо наявна інша достатня й релевантна інформація про досягнення здобувачем освіти результатів навчання за семестр.

За результатами семестрового оцінювання визначають одну семестрову оцінку з навчального предмета / інтегрованого курсу.

Річну оцінку визначають або як середнє арифметичне семестрових оцінок, або на підставі інших підходів, що мають бути відображені в критеріях, правилах

і процедурах оцінювання академічного ліцею. Проведення окремої підсумкової роботи для визначення річної оцінки не передбачено (крім здобувачів освіти, які здобувають освіту за індивідуальними формами).

У разі, якщо вивчення навчального предмета / інтегрованого курсу відповідно до навчального плану академічного ліцею передбачено лише в одному семестрі навчального року, річне оцінювання здійснюють на підставі семестрового оцінювання за той семестр, у якому цей навчальний предмет / інтегрований курс викладався.

Річне оцінювання та державна підсумкова атестація здійснюються за системою оцінювання, визначеною законодавством, а результати такого оцінювання відображають у Свідоцтві досягнень, що видають здобувачеві освіти щороку в разі переведення на наступний рік навчання, зокрема на завершення профільно-адаптаційного циклу (10 клас) та впродовж профільного циклу (11–12 класи).

Державна підсумкова атестація є різновидом підсумкового оцінювання та передбачає встановлення відповідності результатів навчання здобувачів освіти, які завершили здобуття профільної середньої освіти, вимогам Державного стандарту. Особливості її проведення, вимоги до змісту та критерії оцінювання визначає Міністерство освіти і науки України в установленому законодавством порядку.

Після завершення навчання за освітньою програмою профільної середньої освіти на підставі результатів річного оцінювання і державної підсумкової атестації здобувачі освіти отримують свідоцтво про повну загальну середню освіту.

У разі відсутності результатів річного оцінювання з будь-яких предметів (інтегрованих курсів) та/або державної підсумкової атестації за рівень базової середньої освіти здобувачі освіти повинні пройти відповідне оцінювання впродовж першого семестру навчального року.

VI. Особливості організації оцінювання

Оцінювання результатів навчання здобувачів освіти з особливими освітніми потребами здійснюють відповідно до загальних критеріїв оцінювання з урахуванням індивідуальної програми розвитку та індивідуального навчального плану за його наявності. Загальні критерії можуть бути адаптовані відповідно до особливостей освітнього процесу, середовища та індивідуальних потреб здобувача освіти, визначених в індивідуальній програмі розвитку. Адаптація процесу оцінювання може передбачати зміну способу подання завдання, форми відповіді, часу виконання, організації середовища, використання допоміжних засобів або інших умов, необхідних для того, щоб здобувач освіти міг продемонструвати результат навчання. Застосування адаптацій не змінює результату навчання, що оцінюється, і саме по собі не є підставою для зниження оцінки. Якщо зміст навчального предмета / інтегрованого курсу модифіковано, оцінювання здійснюють відповідно до індивідуальних навчальних цілей,

визначених в індивідуальній програмі розвитку, з урахуванням динаміки навчального поступу здобувача освіти.

У разі відсутності результатів річного оцінювання або державної підсумкової атестації з певних предметів здобувачі освіти з особливими освітніми потребами проходять оцінювання впродовж першого семестру навчального року. Процес оцінювання адаптується відповідно до їхніх індивідуальних потреб.

Під час дистанційного та змішаного навчання застосовують загальні вимоги щодо відповідності методів та інструментів результатам навчання, критеріальності, достатності інформації та академічної доброчесності. Технічні або організаційні обставини, що не характеризують рівень досягнення результатів навчання, не можуть бути самостійною підставою для зниження оцінки. Якщо через такі обставини інформації недостатньо для обґрунтованого висновку, здобувачеві освіти доцільно надати доступний спосіб і, за потреби, інший строк для демонстрування відповідних результатів навчання.

У разі вибуття здобувача освіти з академічного ліцею, зокрема через виїзд за кордон, надання соціальної відпустки, призов на військову службу або з інших підстав, оцінювання результатів його навчання може бути проведено достроково. Процедуру такого оцінювання визначає академічний ліцей.

Здобувачі освіти можуть змінювати профіль навчання в будь-який час упродовж 10 року навчання, але не пізніше ніж після завершення профільно-адаптаційного циклу.

Відповідно до пункту 11 Положення про ліцей, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 11 жовтня 2021 року № 1062, зміна обраного профілю навчання здійснюється за заявою учня або одного з його батьків, інших законних представників (або під час переведення учня з іншого ліцею в разі неможливості забезпечити навчання учня за його профілем) з урахуванням наявних в ліцеї профілів навчання за умови забезпечення врахування результатів попереднього навчання в порядку, визначеному педагогічною радою. Перед зміною профілю учню та його батькам чи іншим законним представникам (одному з батьків чи інших законних представників) ліцей обов'язково надає повну інформацію про процедуру та наслідки такої зміни, а також забезпечує необхідне консультування протягом здійснення такої зміни.

Визнання результатів навчання здобувачів освіти на рівні профільної середньої освіти, здобутих ними шляхом неформальної (позашкільної) та/або формальної (загальної середньої) освіти в суб'єктів освітньої діяльності, що розташовані за кордоном, а також здобутих в закладах освіти, розташованих на тимчасово окупованій території України, здійснюється в порядку, визначеному законодавством та з урахуванням рекомендацій Міністерства освіти і науки України.

Оцінюванню підлягають персональні результати діяльності здобувача освіти, досягнуті ним особисто, або результати спільної діяльності, якщо така форма виконання передбачена умовами завдання. Несамостійно виконане завдання вважається невиконаним і не підлягає оцінюванню; факт порушення

академічної доброчесності фіксують у документі про результати оцінювання в спосіб, визначений академічним ліцеєм, що має бути відображено в критеріях, правилах і процедурах оцінювання академічного ліцею.
